

શ્રી યશોવિજયજી

જૈન ગ્રંથમાળા

1890

દાદાસાહેબ, ભાવનગર.

ફોન : ૦૨૭૮-૨૪૨૫૩૨૨

૩૦૦૪૮૪૬

શ્રેયસ્કરો વિઘ્નહરશ્ચ શ્રીશંખેશ્વર પાર્શ્વનાથપ્રસાદઃ પુનાતુ.
પૂનાતી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ તરફથી “પ્રવેશ” માટે માન્ય કરેલ છે.

શ્રી લખિંધસૂરીશ્વર જૈન ગ્રંથમાળા : પુષ્પ : ૭ :
સ્વ. સુરતનિવાસી સંઘવી શેઠ જીવનચંદ્ર નવલચંદ્ર સ્મારક ગ્રંથમાળા
શ્રી બાળજીવન ગ્રંથાવળી : પ્રથમ શ્રેણી : ૧ : ૨ :

શ્રી ઋષભદેવસ્વામી અને ભગવાન શ્રી નેમનાથ

પ્રકાશયિત્રી

શ્રી લખિંધસૂરીશ્વર જૈન ગ્રંથમાળા
ગારીઆધાર.

સર્વદક્ષ સ્વાધીન

વિ. સં. ૨૦૦૪ પ્રથમ આવૃત્તિ ૧૦૦૦ તા. ૧૫-૬-૪૮

કિંમત સાડા સાત આના

શ્રેણિના પ્રથમથી ગ્રાહક ચનાર માટે-રૂ. ૨-૮-૦

: લેખક :

: શ્રી રાજહંસ :

પ્રાપ્તિસ્થાન:-શા. ઉમિદચંદ્ર રાયચંદ્ર

વ્યવસ્થાપક-શ્રી લ. જૈ. ગ્રંથમાળા

મુ. ગારીઆધાર (વાયા કામનગર-સૌરાષ્ટ્ર)

મુદ્રક:-શા. ગુલાબચંદ્ર લલ્લુભાઈ. શ્રી મહોદય પ્રેસ-દાણાપીઠ, બાવનમર.

શ્રી લખિંધસૂરોદ્ધર જૈન ગ્રંથમાળાનું
અપૂર્વ સચિત્ર બાલ માસિક.

ગુલાબ

અત્યાર સુધીમાં આવું બાલ સાહિત્ય તમે વાંચ્યું જ નહીં હોય !
બાલ સાહિત્યમાં અનોખી ભાન પાડતું અજોડ માસિક પત્ર ટૂંક સમયમાં
અમે પ્રગટ કરવા ઇચ્છીએ છીએ. બાળકો પણ વાંચે, વિદ્યાર્થીઓ
પણ વાંચે, કન્યાઓ પણ વાંચે, વેપારીઓ પણ વાંચે, જન્મીને જૈન
બનવા સૌ કાઈ વાંચે ! માતાપિતાને, સંતાનોને, શેઠવાનોતરને,
શિક્ષકવિદ્યાર્થીને, પતિપત્નીને બધાયને એક સરખો જ વાંચવાથી
લાભ થાય છે. તે માસિક દરેક ઘરમાં, દરેક ગામમાં, દરેક શહેરમાં
હોવું જોઈએ. આજેજ ગ્રાહક થાઓ.

*

*

*

ગુલાબ માસિક

એટલે

જીવને જીવતાં શિખવાડે, બોલતાં શિખવાડે, ચાલતાં શિખવાડે,
ખાતાં શિખવાડે, અને દુનિયાના બ્યવહારો કેવા રાખવાનાં હોય, તે
પણ શિખવાડે. માનવને માનવતાનું ભાન કરાવે, ને ઉદ્યતાને જગાડે.

ગુલાબમાં શું વાંચશો ?-મધુકાંતની મુસાફરી-મે શેઠની રમૂજ
વાતો-ભટજીની કથા-તમારું પ્રતિબિંબ-પેરીસની પોસ્ટ ઑફીસ-
સો વર્ષનો મેળો-કાકાની સલાહ-કર્મનો કેદી-વૃદ્ધોનું સંમેલન-
વિમાનની સહેલ, પંદરમી ઑગસ્ટનો યાદગાર દિવસ, અરજન્ટ
તાર. ખેરટ કંપનીના મેનેજરની ચેતવણી વિગેરે વિગેરે.

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૩-૯-૦

શા. ઉમેદચંદ રાયચંદ : ગારીઆધાર.

શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથપ્રસાદઃ પુનાતુ.
શ્રી લલિતસૂરીશ્વર જૈન ગ્રંથમાળા. પુષ્પ ૭.

બાળજીવન ગ્રંથાવળી.

પ્રથમ શ્રેણી : ૧ :

સુરતનિવાસી સ્વર્ગીય

સંઘવી શેઠ જીવનચંદ નવલચંદ સમારક ગ્રંથમાળા.

શ્રી ઋષભદેવ સ્વામી

: પ્રકાશક :

શ્રી લલિતસૂરીશ્વર જૈન ગ્રંથમાળા

ગારીઆધાર

સર્વ હક્ક સ્વીકૃત

વિ. સં. ૨૦૦૨

પ્રથમ આવૃત્તિ

સને ૧૯૪૫.

લેખક : રાજહંસ

પ્રાપ્તિસ્થાન,

શા. ઉમેદચંદ રામચંદ

વ્ય. બાળજીવન ગ્રંથાવળી

કે. જૈન દેરાસર પાસે.

મુ. ગારીઆધાર. વાયા દામનનગર-(કાઠીયાવાડ).

કિંમત માત્ર ત્રણ આનાં

વીશ વાર્તાની શ્રેણીની કિંમત માત્ર રૂ. ૨-૦-૦

મુદ્રક : શા. ગુણાનંદ લલિતમાર્ષ, મહેદય પ્રેસ-ભાવનગર.

આદિ વચન

અમને જાણાવતાં અત્યંત હર્ષ ઉપજે છે, કે જે ઉદ્દેશથી અમે કાર્ય કરતાં આ હદ સુધી આવી પહોંચ્યા છીએ, તે ઉદ્દેશ વધારે સફળ કરવાના હેતુથી એકવીશમી સદીના મંગળ પ્રભાતે નવ્ય યુગને નૂતન સાહિત્ય રસ પીરસવા, આ બાળજીવનમંથાવણીને પ્રગટ કરવા દ્વારા, અમે સમર્થ બની શક્યા છીએ. આજના ઉચ્ચ શિક્ષણ લેનારાઓ માટેના અમારા શ્રી જૈન વિદ્યાર્થી ગ્રંથમાળાના ઉત્તમ પ્રકાશનોને જોઈને આનંદ પ્રકાશિત કરતાં કરતાં જૈન આલમની બાળ-વર્ગની ઉન્નતિને અર્થે આવા બાળસાહિત્યના સર્જન માટે પણ હિતેચ્છુઓ તરફથી ઘણી માંગણી થવા લાગી તે તે ધ્યાનમાં લઈને અમે આ કાર્યમાં મંગળ પ્રવેશ આજે કરીએ છીએ. સુરતનિવાસી સ્વર્ગીય સંઘવી શેઠ જીવનચંદ નવલચંદના ઉત્તમ સમારક તરીકે આ વિભાગ પ્રગટ કરવામાં આવે છે. તે જ હેતુથી બાળ શબ્દની સાથે જીવન શબ્દ સંકળાયેલો વાંચકો જોશે. આ સંસ્થાના પ્રાણસમી પરમ કૃપાળુ પૂજ્ય-પાદ આચાર્યદેવેશ શ્રીમદ્ વિજયલલિતસૂરીશ્વરજી મહારાજની કૃપા અમારા આ ભગીરથ પ્રયત્નમાં વેગ આપો ! એટલી પ્રાર્થના-પૂર્વક હાલ વિરમીશું.

સંઘસેવક

શા. ઉમેદચંદ રાયચંદ

શ્રી ઋષભદેવ સ્વામી.

ખાળકો પરમપૂજ્ય શ્રી મરદેવા માતાને જરૂર જાણતા હશે. એમનું મંગળ નામ સહિ કોઈને યાદ આવે તેવું છે. તેઓ પુણ્યના ભંડાર હતા. એમની જીંદગીમાં સુખ, સુખ ને સુખ હતું. દુઃખનું નામ જાણે તે જાણતાજ ન હતા. દેવતાઈ સુખને તે અનુભવતા હતા. તે સમયે યુગલિયાઓનો યુગ હતો. કજીયા કંકાસનું નામનિશાન ન હતું. પરસ્પર આનંદમાં રહેતા.

યુગલિયાઓની જીંદગી બહુ સુખી હતી. ખાવા જોઈએ, તો કલ્પવૃક્ષ પાસે માંગી આવે રહેવા મકાન, ઓઢવા વસ્ત્ર, શરીરશોભા વધારવા અલંકાર દાગીના જેવા ને જેટલા જોઈએ, તેટલા પ્રમાણમાં કલ્પવૃક્ષ પાસે માંગતા અને બધું તુરતજ મળી જતું. પુણ્ય વિના આવું સુખ તે મળતું હશે ? જોડલે જન્મે, તેનું નામ યુગલિયા. તે બધાને વેપાર-ધંધો કરી કમાવાનું શાનું હોય ! આનું નામ દૈવી સુખ કહેવાય છે. બસ આખી જીંદગી આનંદ આનંદ ને આનંદ !

સહુ કોઈ જાણે છે, કે એક ચોવીશીમાં આપણા ભારતવર્ષમાં ચોવીશ ભગવાન થાય છે. આ ચોવીશીમાં પ્રથમ ભગવાન કયા થયા એ જાણો છે ? સઉથી પહેલામાં પહેલા શ્રી આદીશ્વર ભગવાન થયા છે. એ ભગવાંતનું કોડો વર્ષોનું આયુષ્ય હતું, એટલે કે, ચોવીશી લાખ પૂર્વનું આયુષ્ય તે પ્રભુજીનું હતું. તેમની કાયા પણ પાંચસો ધનુષ્ય જેવડી ! એ પ્રભુનું બીજું નામ શ્રી ઋષભદેવ ભગવાન પણ છે. ત્રણ લોકના નાથ એ તીર્થંકર ભગવાનના જન્મદાતા મરૂદેવા માતૃશ્રી હતા. ભગવાનની માતા એટલે આપણા પૂજ્યજને ! એ રત્નકુખ માતાજીને કોડો નમસ્કાર ! ધન્ય છે એવી માતાઓને કે જેઓ આવા પુત્રરત્નને જન્મ આપે છે ! વાહ ! વાહ !

અઢાર કોડાકોડી સાગરોપમોના અસંખ્યાતા વર્ષો ધર્મવિહુણા આ ભારતભૂમિ પર વીતી ગયા. ધર્મનું નામ કોઈ જાણતું ન હતું. તેવો લાંબો યુગલિયાઓનો દીર્ઘયુગ જ્યારે લગભગ પૂર્ણ થવાની તૈયારી હતી, તે સમયે આ ત્રણ ભુવનના નેતા શ્રી ઋષભદેવજી ભગવાન દેવભવનું આયુષ્ય પૂર્ણ કરી અહિં અવતર્યા.

વિમળવાહનની સાતમી પેઢીએ શ્રી નાલિકુલકર થયા. તેમના પત્ની શ્રી મરૂદેવાજી હતા. તે માતાજીએ પુત્રના પુત્ર, ને તેના પુત્ર એમ ચોસઠ હજાર પેઢીઓ

જેઘ હતી. એવા દીર્ઘાયુષી માતાજીની સુખ સ્હાય-
બીની વાત શી કરવી ? એ માતાજીની રાજ સ્હાયબી
કેવી ? એવા સુખાવાસમાં આપણા પ્રથમ તીર્થંકર
આદીશ્વર ભગવાન અવતરે, એટલે ભગવાન બહુ
સુકુમાળપણે અને બહુ લાડથી ઉછરે તેમાં નવાઈ
શી હોય ? તેમાં વળી ચોસઠ ઇંદ્રો તો કેડો દેવાની
સાથે તે પ્રભુનો જન્મતાંની સાથે જન્મોત્સવ કરવા
આવે ! પછી સેવાભક્તિમાં ખામી હોય ? ભગવાન
તો મનુષ્ય થયા, પણ દેવેંદ્રોથી પણ અધિક થયા !

ભગવાનને જન્મતાંની સાથે જ, આપણી ઉત્તર
દિશામાં આવેલા લાખ જોજન ઊંચા મેરૂપર્વત ઉપર
દેવો લઈ ગયા અને જન્મસ્નાત્ર કર્યું, એટલે આપણે
પણ તે ઉત્તમ પ્રસંગ યાદ કરવા ઘણીવાર જિનાલયમાં
સ્નાત્ર ભણાવીએ છીએ, તથા પ્રભુજીને પ્રક્ષાલન
કરતી વખતે બોલીએ છીએ, ‘ મેરૂશિખર નવરાવે
હો, સુરપતિ મેરૂશિખર નવરાવે ! જન્મકાળ જિનવર
જીકો જાણી, પંચરૂપ ધરી આવે હો, સુરપતિ મેરૂ-
શિખર નવરાવે ! ’

એ દેવાધિદેવનો પ્રભાવ અજબ હતો, પુણ્ય પ્રકર્ષ
અજોડ હતો. દેવો પણ આકર્ષાઈને તે પ્રભુજીની ભક્તિ
અને સેવાને ચાહતા. ધીમે ધીમે મોટા વૈભવમાં અને
લાડમાં ઉછરતા તે પ્રભુ મોટા થયા.

પ્રભુજીને જન્મથી જ ત્રણ જ્ઞાન હતા. આપણે તો મતિ અને શ્રુતજ્ઞાનવાળા કહેવાઈએ, ત્યારે પ્રભુશ્રીને તો ત્રીજું અવધિજ્ઞાન પણ હતું. જેથી તેઓનું જ્ઞાન દિવ્ય અને પ્રભાવવાળું હતું. એમની આગળ બીજા બધા અજ્ઞાન લોકો તો ભોઠા અને ઠોઠ જ ગણાયને !

મનુષ્ય છતાં દેવોથી પૂજ્ય ! વયથી કુમાર પણ જ્ઞાનથી મોટા ! રૂપમાં જેની તુલનામાં કોઈ આવી શકે નહિ, દેવો પણ ઝાંખા પડે ! માનવ છતાં, ભગવાન થવાના એટલે તીર્થંકર દેવ કહેવાવાના ! વાહ ! કેવું વિચિત્ર ! વિજ્ઞાનનો તો એ પ્રભુ ખજાનો ! કળાઓનો તો ભંડાર ! પોતે દુઃખી નહિં, છતાં પણ અન્ય દુઃખી આત્માઓને દુઃખમાંથી ઉગારવાની અત્યંત તમન્ના અને લાલસા !

પ્રભુજી વયથી મોટા થતા ગયા. તે જ ભવમાં ભગવાન મોક્ષે જવાના તો હતા જ, પણ ભોગાવણી કર્મ ભોગવવાનાં બાકી હતાં, અને તે ભોગવ્યા વિના છૂટકો થાય નહિ. એવામાં એક બાળા, સુનંદા નામની માતાપિતા વિનાની વન વગડામાં ફરતી હતી. તેને લોકો શ્રી નાભિરાજ પાસે લાવ્યા. તેઓએ કહ્યું, વાઝ ! એને ઋષભને પરણાવીશું ! એક સુનંદા અને બીજી સુમંગલા. એમ ઠાઠપૂર્વક લગ્ન થયાં.

સુમંગળાએ એક જોડલાને જન્મ આપ્યો. તેનું નામ ભરત અને બાહ્લી રાખવામાં આવ્યાં. સુનંદાએ પણ એક યુગલને જન્મ આપ્યો. તેમનાં નામ બાહુબલી ને સુંદરી પાડવામાં આવ્યાં. એ રીતે શ્રી ઋષભદેવ સ્વામિની સંતતિ ઘણા પુત્રાદિની થઈ.

શ્રી ઋષભદેવ સ્વામિ પ્રથમ તીર્થંકર થવાના હતા. ભરતજી અને બાહુબલી પણ બહુ વિખ્યાત છે. તેમાં ભરત મહારાજ પ્રથમ ચક્રવર્તી થવાના હતા. અને તે બેઉ ભાઈઓ પણ તે જ ભવે મોક્ષે જવાના હતા. અને શ્રી મરૂદેવાજી માતા તો નિગોદમાંથી બહાર નીકળી કેળના એક જ વનસ્પતિના ભવ પછી તુરત જ તે જ ભવમાં મોક્ષે જવાના હતા. આ બધા ઉત્તમોત્તમ આત્માઓનો સુયોગકેવો અનુપમ ગણાય ?

અત્યારસુધી ધર્મનું નામ પણ યુગલીઆ હોવાથી કોઈ જાણતા ન હતા. ધર્મનાં બીજ આ પ્રભુજીએ રોપ્યાં. ભારતભૂમિના સાચા ઉદ્ધારની દિશા આ પ્રભુશ્રીએ બતાવી. સંખ્યાબંધ આત્માઓને સંસાર-કારાગારથી છોડાવ્યા. દુઃખથી મુક્ત કર્યાં. સુખનો માર્ગ બતાવ્યો. જ્ઞાનપ્રકાશ પાથર્યો. એવા ભગવાન આપણા શરણ હો !

આપણે જાણીએ છીએ, કે વીશ કોડાકોડી સાગરોપમ વર્ષોનું એક કાળચક્ર થાય છે, તેના બે વિભાગ કરવા. Δ એક ચડતો કાળ તેનું નામ ઉત્સર્પિણીકાળ,

ને એક ઉતરતો કાળ તેનું નામ અવસર્પિણી કાળ. આપણે આ સમય અવસર્પિણી કાળનો છે. એટલે દિવસે દિવસે સુખ ઓછું જોવામાં આવે, ને ન દેખેલાં દુઃખોનો અનુભવ કરવો પડે. ક્રમે કરી જમીનના રસ-કસ, મધુરતાદિ ગુણો પણ ઓછા થતા ગયા. આયુષ્ય ઓછા થતા ગયા, અને કલ્પવૃક્ષો પણ ઘટી ગયા. એટલે કજીઆ શરૂ થવા લાગ્યા. વેર ઇર્ષ્યાના અંકુરાઓ ફૂટવા લાગ્યા.

અવસર એવો આવ્યો, કે કલ્પફળ મળવાં બંધ થયાં. ખેતીવાડી કોઈને આવડતી નહિં. બધા જાય નાભિ-કુલકર પાસે ફરિયાદ કરવા. લડે ઝઘડે તોય ફરિયાદ કરવા ત્યાંજ જાય. હવે તો શ્રીઋષભદેવે રસ્તા બતાવ્યા. કલ્પવૃક્ષના ફળ ન મળે તો અનાજ જોઈએ. અનાજ ખેતીવાડી વિના થાય નહિં. વનસ્પતિ ફળફૂલથી પેટ ભરવા માંડ્યું. અનાજ થયું, તે પણ કાચું ખાય તે કેમ પચે ? ખાધું પચે નહિં. પકાવવાના રસ્તા જાણ્યા, એટલે હાથથી મસળીને, પછી પડીઆમાં પલાળીને, કાખમાં ગરમોટા આપીને ખાતાં પણ બહુ નભ્યું નહિં.

એમ કાળાન્તરે સંઘર્ષભૂમિ થયો અગ્નિ. લોકોએ કોઈ દિવસ દેખેલો નહિં, બધા કહેવા લાગ્યા ‘આ તો રાક્ષસ છે કે શું ?’ ભગવાન પાસે ગયા. જવાબ મળ્યો,

‘ એ તો અગ્નિ છે, ’ એના પર અનાજ પકાવી શકાય, પછી તમને અપચો નહિં થાય !

હવે તે પકાવવું શામાં ? ખાવું શામાં ? એવી અનેક મુશ્કેલીઓ ઊભી થવા લાગી, ઉપકારની દૃષ્ટિથી ભગવાને માટીના આકારો બનાવવાનું શીખવ્યું. એવા દ્રવ્યપ્રકારો પણ પ્રભુએ સંસારી અવસ્થામાં ઘણા કર્યા છે, પણ દીક્ષા લીધા પછી એવું કાંઈપણ બતાવ્યું નથી. સંયમ પામીને તો સંસારનાં સર્વ કાર્યોને ત્યાગવાનાંજ બતાવ્યા છે. એટલે ભગવાન કાંઈ સુધારક ન હતા, પણ ઉપકારકજ હતા. કેવળજ્ઞાન થયા પછી તે પ્રભુજી સાચા ભગવાન એટલે ભાવ તીર્થ કર થયા. અનાદિકાળના ભવસમુદ્રના શ્રમણમાં માનવદેહ મળ્યો છે, એ એક કમાવાના બંદરરૂપ છે, તેમાં સંયમ અને મોક્ષની પ્રવૃત્તિ એ જ સુધારો છે, અને સંસાર તથા તેને લગતી પ્રવૃત્તિઓ એ સાચે કુધારોજ છે. એમ સમજી આ ભગવાનની છાયા પામીને અસંખ્યાતા મનુષ્યો મોક્ષે ગયા છે.

જેમ જેમ વખત જતો ગયો, તેમ તેમ લોકોમાં કજીઆ કલેશ વધતા ગયા. એટલે માથે કોઈ રાજની જરૂરત પડી. શ્રી નાભિજીને વિનવ્યા. તેઓએ જવાબ વાળ્યો; ‘આજથી ઋષભ તમારો રાજ થાઓ!’ રાજ્યારોહણનો મહોત્સવ કરવા તો ઇન્દ્રો આવે ! માનવો

ધન્દ્રપુરીમાં તેના માટે વિનવવા ક્યાંથી જઈ શકે, પણ એ ધન્દ્રે તો પોતાની ભક્તિ બજાવવા કોઈના આમંત્રણની રાહ જોયા વિના આપોઆપ આવી ગયા. ધન્દ્રે તો ભગવાનને શણગારી રાજ સ્થાપ્યા. હવે લોકો આવીને જોવા લાગ્યા. જોઈને ચકિત થઈ ગયા. પ્રજા બહુ ચકોર હતી, એટલે પગના જમણે અંગૂઠે પ્રક્ષાલ પૂજા કરી.

ધન્દ્રે જાણ્યું કે પ્રજાજન બહુજ વિનીત છે. એટલે ત્યાં એક નગરી બનાવી. એ નગરીનું નામ વિનીતા આપ્યું. એ પ્રભુજી પ્રથમ રાજ થયા; કારણ કે અત્યાર સુધી કોઈ રાજ થયું જ ન હતું. સંસારસુખનો વૈભવ ભોગવતાં ભોગવતાં ત્યાંથી લાખ પૂર્વ વીતી ગયાં. ચોર્યાસી લાખ વર્ષને ચોર્યાસી લાખે ગુણે ત્યારે એક પૂર્વ થાય. એટલે હવે આ અસાર સંસારનો ત્યાગ કરી ભાવતીર્થ કર થવાનો સમય આવી લાગ્યો.

એક વર્ષ સુધી છૂટે હાથે સવારથી બપોર સુધી કોડો સોનામહોરોનું હંમેશા દાન દીધું. એ દાનથી પૃથ્વી ઋણ રહિત બની ગઈ. લક્ષ્મી દાનથીજ દીપે છે, દાનથી વધે છે. 'પ્રાણીઓ એકઠી કરીને પણ પરભવમાં લક્ષ્મીને સાથે લઈ જઈ શકતા નથી, માટે તે અસાર છે,' એમ સૂચવવા છૂટે હાથે દાન આપ્યું. રાજ્ય પુત્રોને સોંપ્યું. સર્વ વસ્તુનો મોહ ઉતારી દીધો.

સંયમ સ્વીકારવાનો અવસર આવ્યો. દેવો પણ પ્રભુ-

જનું દીક્ષા કલ્યાણક ઉજવવા આવ્યા. મહેરો વરઘોડો નીકળ્યો. દીક્ષા લેતાં ચોથું મનઃપર્યવજ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું. એ ભગવાનનો તો રોજ ને રોજ જ્ઞાનપ્રકાશ વધતો ને વધતોજ ગયો. આપણે તો આજનું ખાધેલું કાલે ભૂલી જઈએ. વર્ષ દિવસ પહેલાં કરેલી વાતોને આજે શબ્દે શબ્દે યાદ કરી શકતા નથી. દ્રવ્ય લક્ષ્મીથી પણ આપણે અધૂરા ને જ્ઞાનલક્ષ્મીથી પણ આપણે તો અધૂરાજ ! તેવા પૂરા થવાનો આપણે પ્રયાસ પણ ક્યારે કર્યો છે ? આપણે તો છોડી જવાની ચીજોને ભેગું કરવાવાળા છીએ, એટલે આપણે પૂરા ક્યારે થઈશું, એ તો જ્ઞાની પુરુષો જાણે.

ભગવાન તો નિઃસ્પૃહી છે, ગામો ગામ વિચરે છે, પણ સંયમી એવા પ્રભુ જ્યારે પધારે, ત્યારે કેમ વહોરાવવું એ વિધિને કોઈ જાણતું નથી. કારણ કે આ પૃથ્વી તળનાં સંયમદાર અઢાર કોડાકોડી સાગરોપમોના વર્ષો સુધી blackout ના જેવા અંધારપટવાળા ધર્મ વિનાના વીત્યા બાદ, પહેલાજ પ્રભુજીએ ઉઘાડ્યા હતા. એમ કરતાં એક વર્ષ વીતી ગયું. એવામાં ભગવાન હસ્તિનાપુરમાં પધાર્યા. હસ્તિનાપુર દિલ્હીની નજીક છે.

તે વખતે હસ્તિનાપુરની પ્રખ્યાતિ અને જાહ-જલાલી ઘણીજ હતી. તે અરસામાં બાહુબલીજીના પુત્ર, એટલે ભગવાનના સંસારી પૌત્ર શ્રેયાંસકુમારે તે

અનંત ઉપકારી પ્રભુજીને જોયા, એટલામાં શ્રેયાંસ-
કુમારને જાતિસ્મરણ જ્ઞાન થયું, જેથી પોતાનો પૂર્વભવ
જોયો. પાસેજ હતા શેરડીના ઘડા. પ્રભુશ્રીને વિનંતી
કરી. પ્રભુજીએ ખેડે હાથ લંબાવ્યા. ૧૦૮ ઘડા
લખિંધધર એવા પ્રભુજીના ખોખામાં સમાઈ ગયા ને
શીખાવધતી ગઈ. પણ છાંટો સરખો નીચે પડ્યો નહિં.
પ્રભુજીએ આ પ્રમાણે પ્રથમ પારણું કર્યું. આ અનુ-
નિમિત્તે કરણ આજે વર્ષોત્પ નામનું મહાન તપ ઘણા
તપસ્વી ઉત્તમ આત્માઓ આચરી રહ્યા છે, અને પરમ-
પાવન અત્યંત નિર્મળ વાતાવરણવાળી શ્રી સિદ્ધા-
ચલજી મહાગિરિરાજની છાયામાં શેરડીનું પારણું કરે
છે. ધન્ય છે એ તપસ્વીઓને !

ભગવાને ધાતી કર્મેનો સંપૂર્ણ ક્ષય કર્યો. કેવળ-
જ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું. જ્ઞાન નયન ઉઘડી ગયાં. બીજી બાજુ
ભરતજી છએ ખંડ સાધવા માટે જવાની તૈયારી કરી
રહ્યા હતા. કેવળ જ્ઞાનના સમાચારથી હર્ષનો પાર રહ્યો
નહિં. દેવોએ સમવસરણની રચના કરી. મોટા ઠાઠ સાથે
ભરત મહારાજ પ્રભુજીને વંદનાર્થે ગયા, સાથે મહા-
ભાગ્યના નિધાન શ્રી મરૂદેવા માતાજીને પણ લઈ ગયા.

એ માતાજીએ પ્રભુજીની દીક્ષા બાદ પુત્રના
મોહથી રડવામાં દિવસો ગુમાવ્યા હતા, ને તેથી આંખે
છારીના પડલ આવ્યા હતા. ભરતજીને હંમેશ ઓલંભો

દેતા હતા. ‘હે ભરત ! તું તારા પિતાની કેમ ખબર લેતો નથી ? ટાઢ તડકામાં તેનું જંગલમાં શું થતું હશે ? ’ વિગેરે વચનો ભરતજીને હંમેશા સાંભળવા પડતા. માતાજી અને ભરતજી હાથી ઉપર બેઠા છે. સમવસરણ નજીક આવતાં ભરતજીએ કહ્યું, “ દાદી ! જુઓ ! આ ભગવાનની સ્હાયબીનો તો પાર નથી. કોડો દેવો ખડેપગે ભક્તિ કરે છે. એ ભગવાન તો અનંતા સુખના ભોક્તા છે. વિગેરે. ”

એ સાંભળી માતાજીના પડલ ઉઘડી ગયાં, ને પુત્રની ઋદ્ધિ જોઈ ચકિત થઈ ગયા. વિચારણામાં ચડ્યા, ‘ આવા સુખી પુત્ર માટે હું ચિંતા ખોટી કરું છું, કોઈ કોઈનું નથી. આ સંખંધો તો સંસાર વ્યવહારના છે ’ એમ ઉત્તમ ભાવના ભાવતાં ભાવતાં માતાજીને પણ કેવળજ્ઞાન ઉત્પન્ન થયું, ને ત્યાં જ તુરત મોક્ષે ગયા ! ધન્ય છે એ ઉત્તમ રત્નકુક્ષી માતાજીને !

ભગવાન શ્રી ઋષભદેવ સ્વામિએ સંસારમાં કદી અનાજ ચાખ્યું સરખું ચ નથી. કેવળ દેવતાઓ કલ્પ-વૃક્ષનાં ફળો લાવી આપતા, તે જ ખાતા ! આ તે દેવ કે મનુષ્ય ! કોડો દેવો તો પ્રભુજીની સેવા કરવા લાગ્યા. દેવો સમોસરણ રચે, નીચેનો કોટ ચાંદીનો, વચ્ચેનો કોટ સોનાનો, અને ત્રીજો સઉથી ઉપરનો કોટ રત્નમય બનાવે, ત્યાં સિંહાસન ઉપર પ્રભુજી બિરાજે, અને માલકોશ રાગમાં ધર્મદેશના આપે.

ભગવાનના ગણધરો શ્રી પુંડરીક સ્વામિ પ્રમુખ હતા. એક લાખ પૂર્વ સુધી ભગવાને ચારિત્ર પાળ્યું. તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુંજય ગિરિરાજ ઉપર પ્રભુજી નવાણું પૂર્વ વાર પધાર્યા છે, એટલે તો આપણે નવાણું યાત્રા શ્રી સિદ્ધગિરિજીની કરીએ છીએ.

આ પૃથ્વી તળ ઉપર પ્રભુજીએ કોડો વર્ષો સુધી ધર્મનો બહુ જ ઉત્તમ ઉપદેશ આપ્યો. કોડો ભવિ આત્માઓ તે સાંભળીને બુઝ્યા, અને દીક્ષા લઈ મોક્ષે પણ બહુ મોટી સંખ્યામાં ગયા છે. ભરત ચક્રવર્તીની પાટ ઉપર આવેલા અસંખ્યાતા રાજાઓ દીક્ષા લઈને મોક્ષે ગયા છે અને અસંખ્યાતા સ્વર્ગવિમાનોમાં ગયા છે.

ભગવાન શ્રી ઋષભદેવ સ્વામી શ્રી અષ્ટાપદ તીર્થ ઉપર દશ હજાર મુનિઓ સાથે અણસણ કરીને મોક્ષે ગયા છે. અને શ્રી પુંડરીક સ્વામિ આદિ પાંચ કોડ મુનિવરો સાથે એક માસનું અણસણ કરીને શ્રી શત્રુંજય ગિરિરાજ ઉપર ચૈત્રી પૂર્ણિમાના દિવસે જન્મ મરણરૂપ સંસાર પરિભ્રમણનો અંત કરીને સદાનું જ્યાં અનંત સુખ છે, એવી મુક્તિપુરીમાં ગયા છે. શ્રી ભરતજીને પણ આરિસાલુવનમાં કેવળજ્ઞાન થયું છે.

એ મરૂદેવા માતા, એ ભગવાન ઋષભદેવ સ્વામિજી, અને એ પુંડરીક સ્વામિ ભગવાન, જે શ્રી શત્રુંજયની શોભા વધારી રહ્યા છે, તે સઉનું કલ્યાણ કરો !

એ તીર્થનાથ ભગવાનને નમસ્કાર હો !

ભગવાનશ્રી ઋષભદેવસ્વામીનાં
પાંચ કલ્યાણકો.

ચ્યવન કલ્યાણક જેઠ વહ ચોથ.
જન્મ કલ્યાણક ફાગણ વહ અષ્ટમી.
દીક્ષા કલ્યાણક ફાગણ વહ અષ્ટમી.
કેવળ કલ્યાણક માહ વહ અગ્યારસ.
મોક્ષ કલ્યાણક પોસ વહ તેરસ.

શ્રી કપલદેવસ્વામી સ્તવન

(રાગ: કાલી કમલીવાલે તુમપે લાખ્ખો સલામ)

- સિદ્ધાચલના વાસી જિનને કોડો પ્રણામ,
આદિ જિનવર સુખકર સ્વામી;
તુમ દર્શનથી શિવપદ ધામી.
થયા છે અસંખ્ય. જિનને કોડો પ્રણામ. સિં ૧
- વિમલગિરીના દર્શન કરતાં;
લવો લવના તમ તિમિર હરતાં,
આનંદ અપાર, જિનને કોડો પ્રણામ. સિં ૨
- હું પાપી છું નીચ ગતિગામી;
કંચનગિરીનું શરણું પામી,
તરશું જરૂર, જિનને કોડો પ્રણામ. સિં ૩
- અણુધાર્યા આ સમયમાં દર્શન;
કરતાં હૃદય થયું અતિ પરસન.
જીવન ઉજ્જવલ, જિનને કોડો પ્રણામ. સિં ૪
- ગોડી પાર્શ્વ જિનેશ્વર કેરી;
કરણ પ્રતિષ્ઠા વિનતિ ઘણેરી,
દર્શન પામ્યો માની, જિનને કોડો પ્રણામ. સિં ૫
- સંવત ઓગણીશ નેવું વર્ષે;
સુદ પંચમી ક્યારે દર્શન હુષે,
મળ્યો જ્યેષ્ઠ શુભ માસ. જિનને કોડો પ્રણામ. સિં ૬
- આત્મ કમલમાં સિદ્ધગિરિ ધ્યાને
જીવન લળશે કેવળ જ્ઞાને
લજિધસૂરિ શિવધામ, જિનને કોડો પ્રણામ. સિં ૭

શ્રી લલિતસૂરીશ્વર જૈન ગ્રંથમાળા. પુષ્પ ખીન્તું.

નૂતન સજ્જાય સંગ્રહ.

નવીન રાગોમાં નવ્ય રચના !

ઉત્તમ ભાવના ભાવવા માટે અમોઘ ૭૬ સજ્જાયોનો સંગ્રહ
પૂજ્યપાદ કવિકુલકિરીટ આચાર્યદેવ શ્રીમદ્ વિજય
લલિતસૂરીશ્વરજી મહારાજની અપૂર્વ કૃતિ આમાં
જોવામાં આવશે.

કિંમત માત્ર રૂ. ૦-૮-૦

શ્રી લલિતસૂરીશ્વર જૈન ગ્રંથમાળા. પુષ્પ ૪ થું.

નૂતન ગહૂંલી સંગ્રહ.

આ ચોપડીમાં પૂજ્ય કવિકુલકિરીટ આચાર્યદેવકૃત સુંદર ગહૂંલીઓનો
સંપૂર્ણ સંગ્રહ આપવામાં આવ્યો છે. તદુપરાંત પથૂંપણુ પર્વમાં
માવાની આઠે દિવસની ક્રમવાર ગહૂંલીઓ, તથા મોટા
મેળાવડાઓમાં ગાવાના ગુણુ-કવિતો તથા ગુરુતુતિઓ
પણુ આપવામાં આવી છે.

કિંમત માત્ર રૂ. ૦-૩-૦

મંગાવો:-શા. ઉમેદચંદ રાયચંદ.

શ્રી લખિંધસૂરીશ્વર જૈન ગ્રંથમાળા. પુષ્પ ૩.

શ્રી સિદ્ધહિમલધુવૃત્તિનો

અવચૂરિપરિષ્કાર.

તદ્દન નવીન સંકલના. વિદ્વાનોને મનગમતા ખુલાસાઓ-નવ્ય શૈલીથી
આમાં સંગ્રહવામાં આવ્યા છે. બાષાનું મૂળ વ્યાકરણ છે, એ
બૂલશો નહિં. ગુજરાતી બાષાનું મૂળ હિંદુભવસ્થાન સંસ્કૃત જ
છે. જેને વ્યાકરણ ઉપર કાળૂ હોય છે, તે કોષ, કાવ્ય,
ન્યાય અને સિદ્ધાંતપરિશીલનમાં શીઘ્ર પ્રવેશ કરી શકે છે.

ચતુર્થ પાદ ટુંક સમયમાં બહાર પડશે. પાદની

છૂટક નકલ રૂ. ૦-૧૦-૦

ગ્રાહક બનો. ૭ અધ્યાયના રૂ. ૧૭-૮-૦.

શા. ઉમેદચંદ રાયચંદ.

શ્રી લખિંધસૂરીશ્વર જૈન ગ્રંથમાળા. પુષ્પ : ૬ :

શ્રી ગિરનાર તીર્થવિભૂષણ

શ્રી નેમિજિનેશ્વર પંચકલ્યાણુક પૂજા.

તમારા ગામમાં શ્રી નેમિનાથ ભગવાન છે? એક વખત આ પૂજા
બણાવો. સાચા બાવ પ્રગટ થશે. આ પૂજા તદ્દન નવી જ છે.
આશ્વારી, ગાલકોશ વિગેરે ઉત્તમ રાગો પણ તેમાં છે.

ટુંક સમયમાં બહાર પડશે.

ભગવાન શ્રી નેમનાથ.

: ૧ :

ઘણું ય વર્ષો વીતી ગયાની આ વાત છે. પુરાતન ઇતિહાસ એની સાક્ષી આપે છે. ઇતિહાસને કાણ નથી માનતું ? પ્રાચીન ખંડિયેરો અને અવશેષો પ્રાચીન અસ્તિત્વને તથા તેની જાહેરજલાલીને સિદ્ધ કરી આપે છે. આજના ગુરુવારની પૂર્વે બુધવાર ક્યાં ન હતો ? ગયા અનંત કાળમાં ગદ્ય કાલનો ઉમેરો થઈ ગયો, અને આજની વહી જતી મિનિટોનો પણ તેમાં વધારો થતો જ જાય છે. આપણી ભૂતકાળની પ્રવૃત્તિઓએ આપણા વર્તમાનનું ઘડતર કર્યું છે, અને આપણી આજની પ્રવૃત્તિઓથી આપણું ભવિષ્યને આપણે ઘડી રહ્યા છીએ. અર્વાચીન ઘડાતો ઇતિહાસ આગળ જતાં ભવિષ્યમાં એક દિવસ મલકાળનો ઇતિહાસ બનનાર છે. ઇતિહાસનાં વહેતાં વહેણોનો અનુભવ અવશ્ય કરવો જોઈએ. જેને શાસ્ત્રોમાં કથાનુયોગ કહેવાય છે, તે બહુ વિશાળ છે.

આપણી નજર આગળ તો સંખ્યાતા કાળનો જ ઇતિહાસ છે, પરંતુ સર્વજ્ઞ ભગવાનની નજર સન્મુખ તો અનંતા ભૂત અને ભાવિકાળનાં ઇતિહાસોનો પાર નથી.

દ્વારકા એક કાઠિયાવાડનું બંદર છે. આગળ તેનું નામ દ્વારિકા કે દ્વારામતી કહેવાતું હતું. વાહ ! બાર ગાઉએ જેમ બોલી બદલાય છે, તેમ સમયજતાં ગામોના નામોમાં પણ પરિવર્તન થયા જ કરે છે. આજની ભૂગોળના નકશાઓ આ વાતનો પ્રત્યક્ષ પુરાવો છે. સ્થળોનાં જુનાં નામો ફેરવાઈ ગયાં છે.

: ૨ :

બાળકો! તમે જુનાગઢ તો જોયું જ હશે, કેમ જોયું છે ને ? તેની પાસે બહુ જ ઊંચો એક પહાડ છે, તે પણ જાણુતા હશે. તે પહાડ “શ્રી ગિરનાર તીર્થ” એ નામથી ધણો જ પ્રખ્યાત છે. ગિરના મહાન પર્વતના નામે પણ તે ઓળખાય છે. આ મહાન ગિરિની ટેકરીઓમાં અને ગુફાઓમાં ઘણા વાઘ, સિંહ વિગેરે વિકરાળ પ્રાણીઓ વસે છે, ને અધોરી બાવાઓ પણ ઘણા રહે છે. ત્યાં અનેક જાતની વનસ્પતિ અને ઔષધો પણ થાય છે. એકલા માણસને તો તે સ્થાન ઘણું જ ઈલામણું અને નિર્જન લાગે છે. ત્યાંની વનરાજી

અને સેંકડોની હારમાં રહેલી આંખા વિગેરેની શ્રેણી મનને ઘણું જ પ્રફુલ્લિત કરે છે. કુદરતનું સૌંદર્ય, ભૌતિક વિશાળતા, એકાંતનું રહસ્ય અને લીલી કુંજર વનસ્પતિથી ભરેલી આખોહવા, મનમાં ઘણો જ આહ્લાદ ઉત્પન્ન કરે છે. આહા ! શું આનંદ ! જાણે કે આપણે કોઈ સ્વર્ગપુરીમાં જ જઈ ચડ્યા ન હોઈએ, તેવું ત્યાંનું વાતાવરણ લાગે છે. જુનાગઢ એ મહાન ગિરનારજીની તળેટી જ ગણાય.

: ૩ :

આ વાતને આજે લગભગ ૮૮૦૦૦ (અઠ્યાસી હજાર) વર્ષ વીતી ગયા છે. જગજૂની એ વાતોને જાણી, આપણા પૂર્વજોનું ગૌરવ કેવું હતું તે સમજાય છે. તે સમયની ખ્યાતિ, સંસ્કૃતિ અને ઋદ્ધિ ભારતવર્ષમાં કેવી હતી તેની જિજ્ઞાસાઓ આ વાંચવાથી પૂર્ણ થાય છે. કેવા પરાક્રમી, કેવા ધર્મી અને કેવા વિવેકી ભારતવાસીઓ હતા, તે વાંચતા વાંચતા આજની અવાંચીન પરિસ્થિતિ સાથે આપણને સરખામણી કરવાનું સહેજે મન થઈ જાય છે. પૂર્વે સાહિત્યક્ષેત્રના વિસ્તાર તથા આર્ય સંસ્કારોને સુદૃઢ રીતે પોષનારી વિદ્યા, એ બે પ્રત્યે કેટલી બધી લાગણી ફેલાયેલી હશે, તે પણ તેમાંથી જાણી શકાય છે.

: ૪ :

ભગવાનશ્રી નેમનાથસ્વામીનો જન્મ તો આપણા ગુજરાતના ઇશાન ખુણામાં યમૂના નદીના કિનારે આવેલા સૌરીપુર નામના નગરમાં થયો હતો. તથા તેઓશ્રીની હીક્ષા વિગેરેનો વરઘોડો તો દ્વારકા(કાઠીઆવાડ)થી નીકળ્યો હતો. તેની હકીકત નીચે પ્રમાણે જાણવા મળે છે, તે વાંચીને સંબંધ મેળવી શકાય છે.

સૌરીપુરમાં સમુદ્રવિજય રાજા રાજ્ય કરતા હતા. શિવાદેવી નામની તેમની રાણી હતી. તેમને નવ ભાઈઓ હતા. સૌથી નાના ભાઈનું નામ વસુદેવ હતું. પાંડવોમાં જેમ સૌથી જ્યેષ્ઠ ભાઈ યુધિષ્ઠિર હતા, તેમ આ બધા ભાઈઓમાં રાજા સમુદ્રવિજય વડીલ બંધુ હતા. વસુદેવ તો રોહિણી દેવકી વિગેરે ઘણી કન્યાઓને પરણ્યા હતા. રોહિણીના પુત્રનું નામ બળદેવ, અને દેવકીના પુત્રનું નામ કૃષ્ણ રાખવામાં આવ્યું હતું. આ બંને ભાઈઓ ઘણા જ પરાક્રમી હતા. મથુરાથી સૌરીપુર કાંઈ બહુ દૂર ન હતું. ત્યાં કંસ રાજા રાજ્ય કરતો હતો. તે ઘણો જ ક્રૂર હતો. પોતાના પિતા ઉગ્રસેન રાજાને પણ કેદમાં પૂરી તે ઘણો જ ત્રાસ આપતો હતો.

તે પ્રજ્ઞને પણ ધણો જ હેરાન કરતો હતો. જે માણસ
ખીજને ધણો જ ત્રાસ આપતો હોય તે માણસ તરફ લો-
કોને સ્વાભાવિક રીતે અણગમો પેદા થાય છે. જે સત્તા-
ધીશ માણસ પોતાના આશ્રિત વર્ગ ઉપર રહેમ નજર
રાખે તો તે ધણો જ પ્રિય થઈ પડે છે. કૃષ્ણે કંસનો વધ
કર્યો અને ઉગ્રસેનને ફરી ગાદીએ બેસાડ્યા. જરાસંધ
કંસનો સસરો થાય, તે ગુસ્સે થયો. તે બહુ બળવાન
હતો. તેની આગળ મથુરા અને સૌરીપુરના રાજ્યો બળ-
હીન ગણાય. તે બધા જરાસંધથી ગભરાયા અને કુટુંબ
કબીલા સાથે ચાલતાં ચાલતાં કાઠિયાવાડમાં આવી
પહોંચ્યા. દરિયાકિનારે એક નવી નગરી વસાવી. તેનું
નામ રાખ્યું દારિકા. જુનું દારિકા આજે રહ્યું નથી.
આજનું દારિકા નવું વસેલું છે. પરાક્રમી કૃષ્ણજી
ત્યાંના રાજ સ્થપાયા. વસુદેવના તે પુત્ર હોવાથી તેને
બધા વાસુદેવ પણ કહે છે. એ કૃષ્ણ મહારાજ આવતી
ચોવીશીમાં શ્રી અમમ નામે બારમા તીર્થ કર થઈ
મોક્ષે જવાના છે.

: ૫ :

ભગવાન શ્રી નેમનાથ બત્રીસ સાગરોપમના
દીર્ઘ આયુષ્યની હૈવી પૌદ્ગલિક સુખ-
લીલા ભોગવીને શિવા માતાની પવિત્ર કુખે અવતરી

શ્રાવણ સુદી પંચમીએ જનમ્યા. દેવોએ મેરુપર્વત પર જન્મમહોત્સવ ઉજવ્યો. ચોવીસ તીર્થંકર પૈકીના આ બાવીસમા તીર્થંપતિ થવાના હતા. તેમનું નામ અરિષ્ટનેમિ એવું રાખવામાં આવ્યું. તેમનું રૂપ, લાવણ્ય, બળ અને ગાંભીર્ય એવા ધણા પ્રયાસે પ્રાપ્ત થાય તેવા સંખ્યાતીત ગુણો તેમની સ્પર્ધા, અનુકરણ કે અદેખાઈ કરવા યોગ્ય હતા. આજના માનવીઓનું આયુષ્ય જેમ પોણોસોથી સો વર્ષનું ગણાય છે, તેમ તે પ્રભુજીના સમયમાં મનુષ્યો હજાર જેટલા વર્ષો લગભગ જીવતા. શિવામાતાના એ લાડકવાયા નેમજી, માતૃપિતાને કૃષ્ણ વગેરે કુટુંબીઓને અને પ્રજાજનોને અત્યંત પ્રિય થઈ પડ્યા. પૂર્વના મહાન પુણ્યના યોગે પ્રભુજીને અવધિજ્ઞાન તો જન્મથી જ હતું. આવું વિશેષ જ્ઞાન માનવીઓમાં કોઈકને જ મહાપુણ્યે સાંપડે છે. નારકીઓને અને દેવતાઓને, પક્ષીઓની ઉડવાની શક્તિની જેમ, તે જ્ઞાન સ્વાભાવિક મળે છે. ધીમે ધીમે કુમાર અવસ્થા પ્રભુની ખીલતી ગઈ. તેમને બળનું અભિમાન ન હતું. એટલે કોઈ તરફથી એમને કોઈ પ્રકારનો ગભરાટ કે ડર ન હતો. વૈભવમાં તેમને ગર્વ ન હતો. એ તો સંસારી આત્માઓના ગર્વને ઉતારવા માટે મથનારા હતા. પરાશ્રયી અવસ્થાના તે સાચા વિરોધી હતા. આત્માને સ્વતંત્ર બનાવવાનો સ્વાશ્રયી

માર્ગ તેઓ બતાવવાના હતા. પરતંત્ર આત્માને કર્મની જે પરાધીનતા છે એ જ તેમને ખટકતી હતી. નોકરને શેઠની પરાધીનતા, પત્નીને પતિની પરાધીનતા, પ્રજાને રાજાનું પારતંત્ર્ય, ચોરને જેલની પરતંત્રતા, વિદ્યાર્થીને શિક્ષકની સોટીની પરાધીનતા, એવી અનેક પરાધીનતાઓના નાચ નચાવવાનું કામ આપણા પૂર્વકૃત કર્મો કરે છે; એટલે કર્મના સૈન્યની સામે જ સંગ્રામ માંડવાનું પ્રભુજીએ નક્કી કરી લીધું; માટે જ તે પ્રભુ પોતાની શક્તિઓનો ઉપયોગ બીજા આત્માઓને રીખાવવામાં કરતા ન હતા, પરંતુ જાતે જ ખમી ખાવાનું પસંદ કરતા.

: ૬ :

એ ક દિવસ પ્રભુશ્રી નેમનાથ ફરવા નીકળ્યા. ત્યાં કૃષ્ણજીની આયુધશાળા પાસે આવી પહોંચ્યા. ત્યાં શંખ, ગદા, ધનુષ્ય, વિગેરે ઘણાં શસ્ત્રો પડેલા હતા. કૃષ્ણજી એટલે ત્રણ ખંડનો રાણો. તેથી પણ તે વાસુદેવ કહેવાતા. એની રાજઝડદિ ઘણી વધી ગઈ હતી.

હરેક ઉત્સર્પિણી કે અવસર્પિણીના કાળમાં ત્રસક “શલાકા” પુરુષો (મહાપુરુષો) થાય છે. તેમાં ચોવીશ તીર્થ કરો થાય છે. બાર ચક્રવર્તીઓ થાય છે. વાસુદેવ નવ, બળદેવ નવ અને નારદ પણ નવ થાય છે. આ બધા ય ઉત્તમ આત્માઓ હોય છે. તેમાંની વાસુદેવની

ઝડિને ધારણ કરવાવાળા કૃષ્ણજી હતા. તેનો શંખ તે જ પુંડી શકે, બીજા કોઈની તે મારે શક્તિ હોય જ નહિ. પરંતુ શ્રી તીર્થંકરના આત્માઓ તો અનંત બળી હોય, એટલે તેના બળ આગળ વાસુદેવનું, ચક્રવર્તીનું, કે દેવેન્દ્રનું બળ કાંઈ પણ ગણતરીવાળું કહેવાય નહિં.

શ્રી નેમનાથ ભગવાને તો રમતથી શંખ હાથમાં લીધો, અને વગાડ્યો. અવાજ એવો જબરો થયો કે ઘોડાઓ અને હાથીઓ બંધન તોડીને ભાગી ગયા. કૃષ્ણજીને ચિંતા થઈ કે “ જરૂર મારો કોઈ શત્રુ પેદા થયો લાગે છે. ” કૃષ્ણનરેશ ત્યાં તુરત આવી પહોંચ્યા. ભગવાનને જોઈ શરમીંદા થયા, છતાં હૃદયમાં તો ખડખડ હસવા લાગ્યા, “ આ તો આપણા ભાઈ જ છે. ” પણ શંકા થઈ કે મારું રાજ્ય તો આ નેમજી નહિં પચાવી ખાડે ને ? આટલા બધા શૂરવીર આગળ મારું શું થશે ? આવી વિચારશ્રેણી આવવા લાગી. એટલામાં થઈ આકાશવાણી. “ એ કુમાર તો બાવીસમા તીર્થપતિ થવાના છે. એમને કંઈ આ રાજ્ય લેવાનું મન નથી. એ તો મુક્તિપુરીનું રાજ્ય લેવાના છે. ” કૃષ્ણજીને મનમાં સંતોષ થયો. હાસ! ઠીક થયું. એમ હોય તો વાંધો નહિ. પછી વિચાર થયો, જોઈ, એમાં બળવાન કોણ છે ? પરીક્ષા તો કરીએ, એમ ધારી કહ્યું : કેમ આપણે કુસ્તી કરીશું ને ?

ભગવાને કહ્યું આપણને જમીન ઉપર આમ આલોટવું શોભે ? એના કરતાં પરસ્પર હાથ લાંબો કરીને વાળીએ તો ઠીક. બેઉએ કબૂલ્યું. કૃષ્ણજીએ હાથ લાંબાવ્યો, એટલે ભગવાને તો નેતરની સોટીની જેમ વાળી દીધો. પછી ભગવાને હાથ પ્રસાર્યો, હવે કૃષ્ણજીએ તો નમ્રાવતાં નમાવતાં બહુ જોર કર્યું, પરંતુ ઝાડની ડાળની જેમ હાથ પર તે અવલંબી ગયા. હાથ વાળી શક્યા નહીં. આથી પોતે બહુ ઝાંખા પડી ગયા. ભગવાન કેટલા બધા ગંભીર હતા. ધન્ય છે એ ગંભીરતાને ! સાગર કરતાં પણ અત્યંત ગંભીર, આટલું બળ છતાં બહાર દેખાવ થતો નથી. આપણામાં બળ હોય તો અદ્વબળીને કેટલા દબાવીએ ? બળ નથી, સામનો કરી શકતા નથી, માટે નમ્ર છીએ, કેમ સાચું ને ?

: ૭ :

ભગવાન શ્રી નેમિનાથસ્વામીને માટે ઘણી રાજકન્યાઓની માગણીઓ આવે છે. શિવા માતાજીને પણ પુત્રને પરણાવી દહાવો લેવાની ઘણી જ હોંશ છે. સમજાવવા પ્રયાસ ઘણા થયા, પણ નેમજી માનતા નથી. ઘણો આગ્રહ થયો, એટલે જવાબ આપ્યો, “મારા યોગ્ય સ્ત્રી લાગશે ત્યારે વિચાર કરીશ.”

આવા જવાબથી કાંઈક આશાના કિરણોનો સૌને ભાસ થયો.

શ્રીકૃષ્ણ અને તેની પટરાણીઓ પ્રભુજીને પરણવા ઘણો આગ્રહ વારંવાર કર્યા કરતા. એક દિવસ સરોવર-તીરે ગોપીઓની સાથે કૃષ્ણજી આનંદ કરવા ઉનાળામાં ગયા. નિઃસ્પૃહી ને નિર્વિકારી પ્રભુજીને પણ સાથે લઈ ગયા. સત્યભામા, જાંબુવતી, સુસીમા વિગેરે દેવાંગના જેવી પટરાણીઓ અને ગોપીઓ પણ પરણવા બહુજ વિનવણીઓ કરવા લાગી.

“શું સ્ત્રીનું પોષણ કોણ કરશે એ શંકા થાય છે ? એમ વળી એક રાણીએ મેણું સંભળાવ્યું.”

“સ્ત્રીથી તો ઘર શોભે છે. સાધુ મુનિરાજને વહોરાવવા ભક્તિ કરવાનું કામ નારીઓ વિના કોણ કરે ?” એમ કોઈએ કહ્યું.

એકે તો સંભળાવ્યું. તમે તીર્થંકર થવાના છો, તે શું નવાઈના થતા હશે ? શ્રી ઋષભદેવસ્વામી, શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી, વિગેરે તીર્થપતિઓ ઘણા યથા ગયા. તે બધા ક્યાં પરણ્યા ન હતા ? તે બધા પરણ્યા પછી દીક્ષા લઈને શું મોક્ષે ગયા નથી ?

આ રીતિએ ઘણું ઘણું વિનવ્યા પછી, જળકીડા

સંપૂર્ણ થઈ ગયા બાદ ગોપીઓ વાંટાઈ વળીને કહેવા લાગી “ અમારે વિવાહોત્સવના ગીતો ગાવા છે. ”

ભગવાન તો જ્ઞાની છે. આ બધુંય ઠંડા કલ્પેજે સાંભળ્યા કરે છે. છેવટે મુખારવિંદ સહેજ સ્મિતથી હસમુખું થયું, એ જોઈને બધાએ ત્યાં જાહેર કરી દીધું; “ ચાલો, શ્રી નેમ પ્રભુએ વિવાહ કરવા હા પાડી છે. તેઓશ્રી નિષેધ કરતા નથી, માટે એ વાત તેમને કબૂલ છે. ” એ વાત શહેરમાં ફેલાઈ ગઈ.

: ૮ :

કૃષ્ણ કોઈ ઉત્તમ રાજકન્યાની શોધ કરવા લાગ્યા. શ્રી નેમનાથજીને યોગ્ય ઉગ્રસેન રાજની કુંવરી રાજમતિ છે, એમ ધારી માગણી કરી. લગ્ન નિર્ધારવા જોષીને બોલાવ્યા.

સમુદ્રવિજય રાજ : જોષીરાજ ! કૃષ્ણજીએ મહામહેનતે નેમજીને વિવાહ માટે મનાવ્યા છે. તમે વહેલામાં વહેલું મુહૂર્ત કાઢો.

જોષીરાજ : રાજન્ ! આતુર્ભાસમાં તે કાંઈ લગ્ન વિવાહ જેવી સારી વિધિઓ થતી હશે ? છતાં આપને ઉતાવળ જ છે, તો શ્રાવણ સુદ છઠ્ઠો દિવસ સારો છે. બધા સાંભળી ખૂબ રાજ થઈ ગયા. લગ્નની ધામધુમ કરવા બેઉ વેવાઈઓએ તાબડતોબ તૈયારીઓ કરવી.

શરૂ કરી, ને દિવસો નજીક આવવા લાગ્યા. શરણાધરો વાગવા લાગી. નોખતો ગગડવી શરૂ થઈ. મંગળ ચોંધડીયાઓના ગડગડાટ સંભળાવા લાગ્યા. તોરણો મંડપો વિગેરેથી ઘરો ને રસ્તાઓ આખા ય શહેરમાં શણગારાઈ ગયા. મહિલા વર્ગના મધુર રવવાળા ગીતો એમેર સંભળાવા લાગ્યા. મહાંમહેનતે નેમજી માને, પછી રાજસાહ્યબીની તૈયારીમાં કમીના શી હોય ?

લગ્નનો વરઘોડો શું લાંબો, શું લાંબો ? સાજન મહાજનની પણ ગણતરી કોણ કરી શકે ! દારિકાના મોટા પણ રાજમાર્ગો સાંકડા થઈ ગયા હોય તેમ લાગવા માંડ્યું. નેમજી એટલે સૌને બહાલા, સૌને પ્યારા, કયો હીનભાગી ઘરે બેસે, ને આ વરઘોડો ન જીએ ? આ બાલગોપાલના હર્ષનો પાર રહ્યો નહિ. શિવામાતા ને રાજજીને તો હર્ષ એટલો ઉભરાવા લાગ્યો કે જેની વાત થઈ શકે નહિ. ઊંચામાં ઊંચા ઝવેરાતના દાગીનાઓ, મોતીની માળાઓ, નવશેરા હારો, વીંટીઓ વિગેરે શણગારોથી શોભતા શ્રી નેમનાથજીને જોઈને સ્વર્ગલોકમાંથી જાણે દેવેન્દ્ર ન અવતર્યા હોય એમ સૌને લાગ્યા વિના રહેતું નહિ. પ્રભુજીને બેસાડવા સુંદરમાં સુંદર બે શ્વેત ઘોડાઓથી સજ્જ કરી, એક દિવ્ય રથ તૈયાર કરાવ્યો. છત્ર ચામર વિગેરે પણ હાજર થઈ ગયા.

પ્રભુજીની ગંભીરતાનો કાંઈ સીમા હશે? પોતે જ્ઞાનથી બાણે છે, કે તેમણે તો કુમાર અવસ્થામાં જ એટલે પરણ્યા વિના બાલબ્રહ્મચારી રહીને જ દીક્ષા લેવાની છે. તે બાણવા છતાંય વરઘોડો નીકળે છે, પોતે તૈયાર થાય છે; લગ્નની વિધિઓ અને સમગ્ર તૈયારીઓ થાય છે તે મંત્રથી પોતે નિહાળ્યા કરે છે અને અક્ષરેય ઉચ્ચારતા નથી. બાળકોને ખ્યાલ હશે કે આપણને બોલતાં આવડતું હોય, અને કોઈ વાત આપણે બાણતા હોઈએ તો આપણે બોલ્યા વિના કોઈ દિવસ રહી શકીએ? ને ‘હું કાંઈક છું’ એવો સામાને ખ્યાલ ન કરાવીએ તો ચાલે ખરું? ખીસ્સામાં પૈસા હોય ને ખખડાવ્યા વિના થોડા રહેવાય? શક્તિ હોય, ને કોઈનો બોલ સાંભળીને કે થપ્પડ ખાઈને થોડા અવાય છે? એ બધું આપણી તુચ્છતાઓનું પ્રદર્શન કહેવાય. સમજી તે કહેવાય કે જે અવસર વિના બોલે નહિ; કળા, શક્તિ, બળ, વિગેરે જે કાંઈ થોડું મળ્યું હોય તેનો ગર્વ ન આવે! આ ભગવાન તો જ્ઞાનના ભંડાર! ગુણોના ખજાના! ગંભીરતાના સમુદ્ર!

: ૯ :

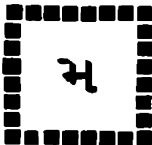
હા થીઓ, ઘોડાઓ, ગાડીઓ, બગીચો, પાલખીઓ, એક પછી એક વરઘોડાની શોભા વધારી રહ્યા છે. વરઘોડો ઘણો લાંબો છે. સાજન

શોભા પણ મુકુટબદ્ધ રાજાઓથી એકદમ દીપે છે. રાજા સમુદ્રવિજયનું ધણું બહોળું કુટુંબ, અને તેમાં વળી યાદવ કુળના નખીરાઓ હારબંધ આનંદની વાતો કરતા કરતા ચાલી રહ્યા છે. આનંદનું વાતાવરણ ચોમેર એકસરખું પ્રવર્તી રહ્યું છે. તેમાં વળી સુગંધી પુષ્પ-માળાઓથી શણગારાએસો અને શ્વેત અશ્વોથી શોભતો રથ કોના મનને લોભાવે નહિ ? તેમાં વળી હરિવંશનભોમણિ યાદવકુળતિલક, પ્રભુજી સર્વ પ્રકારની અંગવિભૂષાથી દેવેન્દ્રની જેમ તેમાં શોભતા હોય, પછી તો તે વરઘોડામાં શી ખામી હોય ? એ ભગવાન પાસે તો દુનિયા, કોઈ જુદી જ અણધારેલી, ન દેખેલી, અને ન સાંભળેલી, અન્યથાઓ જેવા અને જાણવાની આશા રાખતી હતી. જેમ આજના બાળકો પાસે તે સારા ગુણી અને સર્જન નિવડે, તથા તેવા કળાકુશળ ને ચક્રો નિવડી ભવિષ્યમાં મોટા થઈ પરોપકારનાં, ભલાઈનાં કામો કરશે, એવી આશાઓ દુનિયા રાખતી હોય છે, તેમ દેવો અને ઇન્દ્રો જે પ્રભુજીની ભવિષ્ય-વાણીઓ, ધણી વાર ઉચ્ચારી ગયા હોય, તેવા પ્રભુજીની સામે દુનિયા એકી નજરે જુએ, તેમાં નવાઈ જેવું શું હોઈ શકે ? વરઘોડો ઉગ્રસેન રાજાના મહેલ પાસે જઈ પહોંચ્યો. ગોખમાં બેઠેલી શ્રીમતી રાજાલ પણ સાહેલીઓ સાથે વિનોદપૂર્વક વાર્તાલાપ કરતી

કરતી આખા ય વરઘોડાને નિહાળ્યા કરે છે. રથ બહુ નજીક આવવા લાગ્યો. ઉગ્રસેન રાજના સગાસંબંધી, લાગતાવળગતા, ઓળખાણ પીછાણવાળા, એવા ઘણા મનુષ્યો ત્યાં એકઠા થયા છે. એક બાળુ જનૈયા વર્ગને માટે ઉતારાની સગવડો થઈ રહી છે. એક બાળુ શ્રી નેમિનાથજી અને શ્રીમતી રાજમતીજી માટે સુંદરમાં સુંદર મોટી ચોરી તૈયાર કરવામાં આવી છે, બીજી બાળુ, આવેલા અને આવતા મહેમાનોને માટે હરેક પ્રકારની સુખ સગવડ કરવા નિયુક્ત માણસો દોડધામ કરી રહ્યા છે; જ્યારે એક બાળુ મહિલાવર્ગ વરઘોડો તથા જમાઈ રાજને જોવા માટે મોટા પ્રમાણમાં ભેગો થયો છે, ત્યારે એક નાકે બધાને માટે જમવા ખાવાની તૈયારીઓ તડામાર ચાલી રહી છે.

રાજમતીજી સહીયરોને ઉત્તમ વરની જે પ્રાપ્તિ થઈ તે માટે આનંદના વેણો સંભળાવી રહ્યા છે. એવામાં જમણી આંખ ફરકી. કાંઈ અનિષ્ટ બનાવ બનવો જોઈએ, એમ સાહેલીઓને જણાવ્યું. પુરુષોને જમણું અંગ ફરકે તો શુભ સૂચક કહેવાય છે, અને ડાણું અંગ ફરકે તો અનિષ્ટકારક મનાય છે. સ્ત્રીઓ માટે તેથી વિપરીત હોય છે. એટલે રાજમતીજીને જમણું અંગ ફરકવાથી જરૂર શંકા થઈ, કે આ માંગલિક પ્રસંગે કોઈ પણ અપમંગળ ઊભું થવું જોઈએ.

: ૧૦ :

મ હેલ પાસે વરઘોડો આવતાં પશુઓનો અવાજ સંભળાયો. કરુણાના સમુદ્ર શ્રી નેમનાથજીએ સારથીને પ્રશ્ન કર્યો “ આ ઘોંઘાટ અને એકદમ કોલાહલ શાનો સંભળાય છે ? ” સારથીએ જવાબ આપ્યો. “ મહારાજ, આ તો આપના લગ્ન પ્રસંગે લાવેલા ભયભીત પશુઓનો પોકાર છે. ” એ સાંભળી, ઓહો ! હો ! “ શું વાત ! મહારાજ લગ્ન નિમિત્તે પશુઓને અશાંતિ ? ધિક્કાર છે એ લગ્નવિધિને ! સંસાર-પ્રવેશરૂપ જે લગ્ન વિધિમાં આ બિચારા અબોલા અને મૂંગા જનવરો મહાન ભયમાં આકુળવ્યાકુળ બની ગયા છે, તેવા લગ્ન કરવાની મારે કાંઈપણ આવશ્યકતા નથી. જે સંસારવૃક્ષના મૂળમાં જ આવા નિર્દય રિવાજો પ્રચલિત છે, તે વૃક્ષ કદી પણ દયામય છાયા આપનારું બને જ નહિ. પોતાને જીવવાની મનોકામનાવાળા દરેક આત્માઓએ, ભલે તે મનુષ્ય હોય કે પશુ હોય, સરખી રીતે બધા ઉપર દયાભાવ રાખવો જોઈએ. પારકાને પીડા આપી રાજી થનારા આત્માઓ પોતાના જ નાશને ઇચ્છી રહ્યા છે, તે હરગીજ અસત્ય નથી. હજી ભાવદયાના મોંઘા અને અણમોલ સિદ્ધાંતો ભલે આ માનવીઓને

હાથ ન લાગ્યા હોય, પણ શું દ્રવ્યદયાના વહેવાર તત્ત્વો આ લોકોને હજી જડ્યા નથી? આટલી મોટી સંખ્યામાં પ્રાણીઓ જીરશોરથી પોકાર કરી રહ્યા છે, પરંતુ તે અવાજ શું કોઈના કાનમાં પડતો જ નહિ હોય? નહિ! નહિ! જનૈયા ભલે ન સાંભળે, મારે તો આ પોકાર સાંભળવો જ જોઈએ. એમ વિચાર કરીને સારથીને હુકમ કર્યો “આપણો રથ આ પ્રાણીઓની પાસે લઇ લો.” જ્યાં પાસે જાય છે ત્યાં તો પશુઓનો કેકારવ વધી ગયો. જાણે કોઈ દેવી અવતારી પુરુષ તેમની ફરિયાદ સાંભળી ઇન્સાફ આપવા આવતા હોય, તેમ “મારી ફરિયાદ પહેલાં સાંભળો, મારી ફરિયાદ પહેલાં સાંભળો” એમ કહેવા એક એકથી ઊંચે થઈ પ્રભુજીની સન્મુખ પોતપોતાની ભાષામાં બકરા, મેંઢા, હરણીયા, વિગેરે વિનવવા લાગ્યા.

ભગવાનના હૃદયમાં દયા વસેલી છે. જીવાત્માઓના ઉદ્ધાર માટેનો જ આ જન્મ છે. અહીં જન્મીને એ પ્રભુને કાંઈ રાયરચીલો ભેગો કરવાનું, કે પૈસો ટકો એકઠો કરવાનું; પેઢીની પેઢી જોઈ ખુશી થવાનું, કે એશઆરામ ભોગવવા દિવ્ય સ્થાયીઓની સામગ્રીઓને ભેગી કરવાનું કામ હતું જ નહિ. તેમણે તરત જ હુકમ કર્યો. “આ બધા ય પશુઓને હમણાં ને હમણાં જ છોડી મૂકો.” તે સાંભળી બારણા ઉઘડતાની સાથે જ પંખીઓ

ઉડી અમનચમન કરવા લાગ્યા; અને હરણીઆઓ વિ-
ગેરે ચોપગા જનવરો અભયદાન મળવાથી આનંદપૂર્વક
દોડી ગયા. આ રીતિએ પશુઓનો કદપાંત શાંત થયો.
સૌ નિર્ભય બન્યા. મદાંધ સત્તાધારીઓ પરને ક્યાંથી
બચાવી શકે ? ધન્ય છે, એ અભયદાન દાતાને ! જય
હો, એ નિર્ભય બનાવનારનો !! વિજય હો ! એ
શૂરવીરનો, કે જે પારકાના પ્રાણને બચાવી અભય
જીવન અર્પે છે !!!

: ૧૧ :

૨ થને હવે આગળ ચલાવાય કેમ ? લગ્ન
લગ્નને ઠેકાણે રહ્યા. સઉની હોંશ મનની
મનમાં રહી. જોનારા આશ્ચર્યચકિત થઇ ગયા.
સારથીને શ્રી નેમનાથજીએ રથ પાછો ફેરવવા ફર-
માવ્યું. રથ પાછો ફર્યો. આમવર્ગ વિચારવા લાગ્યો:
આ શું મરકરી કે ઠંઠું ! અહીં વેવાઇના બારણા સુધી
આવ્યા, હવે તે ના કહેવાતી હશે ! રાજ સમુદ્રવિજયજી,
શિવામાતા, કૃષ્ણજી, સૌ આવી લાગ્યા. માતાજી વિગેરે
ગદ્ગદ સ્વરે કહેવા લાગ્યા, “ભાઇ નેમજી ! અમારું વચન
રાખવા તો ચાલ. અમારી હોંશ પૂરી પાડી અમારી લાજ
તો રાખ ! જનવરોને તો છોડી મૂક્યા છે, હવે શું
છે ?” આવો ઘણો આગ્રહ કર્યો, છતાં નેમજીએ ન માન્યું.

તે ન જ માન્યું. અડગ રહીને જવાબ આપ્યો, “આપની વાત જુદી છે, મારી વાત જુદી છે. આત્મકલ્યાણ ઇચ્છનારા એવા મને આવો આગ્રહ ન કરો. ભોગાવણી કર્મ મ્હારે ભોગવવાના હવે બાકી નથી. અહીં સુધી આવ્યો તે તમારું મન જ સાચવ્યું માનો, મ્હારે તો મુક્તિરૂપી કન્યા પરણવા મન તલસી રહ્યું છે. એટલે આ સંસાર કારાગારમાં હવે મ્હારે રહેવું જ નથી. હવે તો મ્હારે વિશ્વનો ઉદ્ધાર કરવા પરિશ્રમ કરવાનો છે. એ પ્રયાસમાં માતાપિતાની જ નામના વધે છે.”

બાળકો વિચારશે, કે માતાપિતાની આજ્ઞા જરૂર માનવાની હોય છે. અવજ્ઞા કરવાની હોય નહિ. પરંતુ ધર્મકરણીમાં આગળ વધવા માટે, કે આત્મકલ્યાણના માર્ગમાં પ્રયાણ કરવાના હેતુથી, આ શ્રી નેમિનાથ પ્રભુની જેમ માતાપિતાની મોહભરી ને સંસારવર્ધક આજ્ઞાઓ થતાં, સમજાવીને ટેકીલા રહી આત્મશ્રેય સાધીએ તો અનિચ્છનીય ન ગણાય. વળી જે આત્માઓ આ ભગવાનની સંસારી અવસ્થામાં પણ પશુઓ પ્રત્યેની દયાની લાગણીઓ જાણ્યા પછી, બિલાડી પાસેથી ઉંદરને પ્રાણ આપવાનું માનતા નથી, એ બિચારાઓ જૈન શાસનમાં રહેવા લાયક કેમજ કહી શકાય? જેના હૃદયમાં દયા નથી, તેને પત્થર જેવા નઠોર કે પ્રાણ વિનાના કેમ ન કહેવાય? જૈન શાસનમાં તો મૂલમાંથી જ

અહિંસા અને દયા પોષાયેલી છે; તેથી તો જૈન શાસન વિશ્વમાં અગ્રસ્થાન ભોગવે છે. અને ભોગવશે જ. વિજય હો એ જયવંત જૈન શાસનનો ! અચલ રહો એ અહિંસાનો ઝંડો ફરકાવતું અપૂર્વ શાસન !!

: ૧૨ :

શ્રી ! નેમનાથ પ્રભુનો રથ પાછો ફર્યો જોઈ, મહાસતી રાજમતીજી બેભાન થઈ ગયા. સાહેલીઓ ચોમેર ફરી વળી. ભાન આવ્યું. નયનોમાંથી ચોધાર આંસુ પડ્યા જ કરે છે, વિલાપ કરવા લાગ્યા. “અહો ! હું કેટલી બધી હીનભાગીની; આવા તીર્થપતિ જેવા પતિ મળ્યા, ચોરી સુધી પધાર્યા અને પાછા ગયા. હરિણીના પોકારે મારા પ્રત્યેની પ્રીતિ ઘટાડી દીધી. ખરે-ખર, હરણુ ચંદ્રને પણ કલંકિત કરે છે. રામચંદ્રજીને સીતાજીનો વિયોગ આ હરણે કરાવ્યો. તે જ હરણે મારા લગ્નના રંગમાં ભંગ કરાવ્યો. એ ભગવાનને પરણવું ન હતું, તો પછી અહીં સુધી આવીને મને કેમ તરછોડી મૂકી ? હવે મારે શું કરવું ? મારો સંસાર ચુંથાઈ ગયો ! હવે હું શું કરીશ ? આ રીતિએ શ્રીમતી રાજમતીજીનો વિલાપ સાંભળી સહિયરોએ આશ્વાસન આપવા માંડ્યું : “શા માટે ગભરાઓ છો ? તેના કરતાં સારો વર શોધીશું.” આ શબ્દોએ રાજમતીજીના આઘાતમાં

વધારો કર્યો. શીયળવતી મહાસતીજી મૂહાન પતિવ્રતાના શિખરે ચઢેલી આવા શબ્દો સાંખી શકે? તુરત જ કહ્યું. “બસ કરો, આવા ઉત્તમ કુળમાં ન શોભે તેવા શબ્દો કદી ઉચ્ચારશો નહિ. આ ભવમાં તે પ્રભુ વિના બીજો પતિ હવે હોય? પતિ તો તે જ. જે માર્ગ તેઆશ્રીએ અંગીકાર કર્યો તે માર્ગ મહારે પણ અનુકરણીય છે જ.”

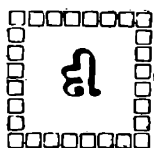
વાંચકો સમજશો, કે ભગવાન જે આ દ્વાર સુધી આવ્યા, તે તો પ્રભુને અને સજીમતીજીને પૂર્વનાં નવ ભવનો જે સંબંધ હતો, તે સજીમતીજીને યાદ કરાવવા આવ્યા હતા. પોતે મુક્તિપુરીમાં જતા હતા, અને નવ-ભવના સ્નેહીને ભુલાય નહિ, એટલા પુરતું આમંત્રણ આપવા જ આવ્યા હતા. ‘ચાલો, આવવું હોય તો હું જઈ છું.’ એવો સંકેત કરી તુરત પોતાને સ્થાને ગયા. ભગવાન મહાવીર દેવે તો એવો અભિગ્રહ ગર્ભાવસ્થામાં જ લીધો હતો કે “ માતાપિતા હોય ત્યાં સુધી મારે દીક્ષા લેવી નહિ, ” જ્યારે ભગવાન શ્રી નેમનાથનો દાખલો તો એમ સાબિત કરે છે કે, માતાપિતા પરણવા ધણો આગ્રહ કરે છે, અને તેઓને તે વાત ન સ્વીકારતાં દુઃખ પણ થાય છે, તે છતાં દીક્ષાના અનંત સુખના માર્ગે પ્રયાણ કરવામાં હરગીજ વાંધો નથી. એક બાબુ પરણવાનો આગ્રહ થયો, તો બીજી બાબુ ચારિત્રનો આગ્રહ રહ્યો. બેમાં જીત કોની? ચારિત્રની. બોલો

બાળકો.....દીક્ષા દેવીની જય ! ચારિત્રના એ ઊંચા આદર્શનો જય હો !!

પ્રથમ તીર્થપતિ શ્રી ઋષભદેવસ્વામીની દીક્ષા થઈ, પછી પણ મંગળનામ શ્રી મરૂદેવા માતાજીની ઝેડિ આંખે રડતાં રડતાં છારી આવી ગઈ, અને ઋષભને સંભારતાં સંભારતાં, વર્ષો સુધી કલ્પાંત કર્યો. પણ તેથી કાંઈ ભગવાનની ચારિત્રની ભાવના મંદ થોડી થઈ ? આપણે તે આગળ જોઈ જ ગયા છીએ. તેમજ ત્રેવીસમા તીર્થપતિ પુરિસાદાનીય શ્રી પાર્શ્વનાથસ્વામીને માટે પણ, તે ભગવાન જ્યારે દીક્ષા લે છે, ત્યારે અજોડ પૂજાદિના રચયિતા કવિવર પંડિત શ્રી વીરવિજયજી મહારાજ વર્ણવે છે, કે “ પીયા ખીણ ખીણ રોવે. ” પ્રભુ મહાવીરનો દાખલો લેનારાઓએ નિર્ણય કરવો ઘટે, કે માતાપિતાનો અભાવ થતાં તુરત જ ચારિત્ર લેવું. ઉપરના દ્રષ્ટાંતો ઉપરથી એવા અનેક નિર્ણયો કરવા ઘટે ! પરંતુ એ વાત સિદ્ધ થાય છે, કે પુણ્યવાન આત્માઓને જ્યારે ચારિત્રનો ઉદ્દય આવે છે, ત્યારે મોહાધીન આત્માઓનું રોકાણ કાંઈ કામ આપી શકતું નથી. એટલે ચારિત્ર લેવા માટે પુર્વનું પુણ્ય જ્યાં આવી ખડું થઈ જાય છે, ત્યાં ખીણ વાત વિચારવાની હોઈ શકતી નથી. આ રીતિએ પ્રભુજીને લોકાંતિક દેવો વિનવવા આળ્યા, અને છૂટે હાથે એક

વર્ષ પર્યંત પ્રભુએ દાન આપ્યું, જેને જૈન આલમમાં
વરસીદાન તરીકે ઓળખાવવામાં આવે છે.

: ૧૩ :

દીક્ષાનો દિવસ નજીક આવ્યો. દેવો કોડોની
 સંજ્યામાં હાજર થયા. ચોસઠ ઈંદ્રો પોતાની
 ભક્તિનો લાભ લેવા સેવાભાવે મૃત્યુ લોકમાં આવી
 ઊભા રહ્યા. આગળના વરઘોડા કરતાં આ દીક્ષાનો
 વરઘોડો તો કેધગુણો શોભાવાળો બન્યો. સમગ્ર શહેર
 જેવા ગયું. એટલે છબ્બમાં, અટારીયોમાં, ઓટલે,
 અને જ્યાં જુએ ત્યાં માણસ જ માણસ. એવી ઠઠ
 જમી, એવી ઠઠ જમી, કે તેનું વર્ણન થાય નહિં.
 અધા ય આંગળી કરી દેખાડે, કે “જુઓ, પેલા શ્રી
 નેમનાથ ભગવાન પાલખીમાં બેઠા છે, શ્રીમતી રાજુલ
 દેવીની ચોરી સુધી જઈને પાછા ફર્યા તે બાળબ્રહ્મચારી
 પ્રભુજી દીક્ષા લેવા જાય છે. હવે ઘરબાર, કુટુંબ-
 કબીલો, હાટહવેલી, પૈસોટકો પ્રભુ બધું ય છોડી દેવાના,
 અને તેઓ તો મોટા પૂજ્ય સાધુ થવાના. દેવતાઓ પણ
 એ નાથને પૂજવા આવે છે, શિખિકાને પોતાના ખભે
 ઉંચકે છે, ને ચામરો વીંઝે છે. શું એમનું પુણ્ય ! શું
 એઓશ્રીના મુખની કાંતિ ! શું એ પ્રભુનું તેજ ! એ
 દિવ્યદેહીની છાયાથી પણ આપણા વિચાર અને વર્તન

ખેડિ શુદ્ધ બની જાય ! સાપ જેમ કાંચળી ઉતારે તેમ આ ભગવાને કેવો મોહ ઉતારી દીધો ! વાહ ! સાચું પરાક્રમ જ આ છે ! એ સ્વામીના અનંતા પરાક્રમને તો જાણે તે જ જાણે ! દીવાસળીમાં જેમ અગ્નિનું તત્વ છૂપું રહેલું હોય છે, તેમ એ અનંતી શક્તિઓ છૂપી રહી શકે છે. તેનો જ્યારે ઉપયોગ કરવો હોય ત્યારે જ કરી શકાય છે.

: ૧૪ :

વર્ણી શ્યામ છે, છતાં એ પ્રભુજનો દેખાવ કેટલો તેજસ્વી અને બધાને આંખો ભીંત પાડી દે તેવો છે. “પરાક્રમી છતાં ક્રૂર નથી, તેજસ્વી છતાં શાંત છે. તેઓ કેવા સૌમ્ય છે? મનુષ્યોનું દારિદ્ર જેમણે કોડો સોનામહોરોનું છૂટે હાથે દાન કરી દૂર કર્યું છે, તે પ્રભુજી પશુઓ ઉપર પણ અમિત દયાળુ છે. એ સ્વામીને તો અનંતા ધન્યવાદ પણ ઓછા છે ! નથી એમને પૈસા ઉપર મોહ ! નથી તો કુટુંબીઓ ઉપર મોહ ! આપણા બધા ય ઉપર એક સરખી કૃપા ! આ મહારો ને આ ત્હારો, એવું કાંઈ જ નહિં ! આપણા બધા ઉપર એક સરખી રહેમ નજર રાખે, તે જ આપણા સાચા ઇશ્વર હોઈ શકે છે ! આજથી આપણા ભગવાન આજ હો ! એવા અનંત શક્તિધરનું શરણું

આપણને અવશ્ય સુખી કરશે ! આપણે બધા તો અજ્ઞાનના ક્રીડાઓ ! માનવ છતાં રાત ને દિવસ ખાવાનું જ સમજનારા પશુ જેવા ! આપણે કાંઈ થોડા આટલો લોકકલ્યાણ માટે આત્મભોગ આપી શકવાના હતા ! આપણા તન મન અને ધનનો પરોપકાર માટે કેટલો ઉપયોગ વળી કરી શકવાના હતા ! એ ભગવાન તો હૈવી અવતાર ! હવે તો એ ભગવાન જે ફરમાવે, કે જે આજ્ઞા કરે તે જ પ્રમાણે વર્તવું.” એવા અનેક વિચારો પ્રેક્ષકોને આવે છે.

: ૧૫ :

આપણે તો જે ગામમાં જન્મ્યા, તે ગામને મહારું ગણીએ, જે ઘરમાં જન્મ લીધો, તે ઘરને માફ માનીએ; પણ આ ભગવાન તો પોતાના જન્મના ગામને, ઘરને ને કુટુંબીઓને છોડીને ગામેગામ ફરવા નીકળ્યા. આપણને તો આપણા કુટુંબીઓ જ કે ગામની જનતા જ ઓળખે, અને ‘આપણા છે’ એમ આપણને ગણે, પરંતુ ભગવાનને તો ગામેગામના મનુષ્યો કહેવાના, કે ‘અમારા આ ભગવાન છે;’ એટલે ભગવાને તો એક ગામને કે કુટુંબને છોડ્યું, પણ એ પ્રભુનું તો આખું વિશ્વ કુટુંબ બન્યું. ઓહો ! ચારિત્રધરને કેટલો બધો લાલ ! વિશ્વ-વત્સલ એ પ્રભુને આપણા કોટી નમસ્કાર !

રૈવતક નામના બગીચામાં અશોક વૃક્ષની નીચે પ્રભુજીએ શિબિકામાંથી ઉતરી, સ્વયં આભરણ અલંકારોને ઉતારી, પંચમુષ્ટિ લોચ કરી, છકુ તપ કરી. ચિત્રા નક્ષત્રનો ચંદ્ર યોગ થતાં, દેવદૂષ્ય ખભે ગ્રહણ કરી, એક હજાર પુરુષોની સાથે કાંડો માનવો અને દેવોની હાજરીમાં દીક્ષા અંગીકાર કરી. ભગવાન તો હવે પરમ નિઃસ્પૃહ બન્યા. નિર્મમત્વ ગુણને ધારણ કરનાર એ વિભુ અનેક ગામ ને નગરોમાં ચોપન (૫૪) દિવસ માનપણે વિચર્યા. પંચાવનમે દિવસે શ્રી ગિરનાર મહાતીર્થ ઉપર સહસ્રાવ્રવનમાં પ્રભુજીને કેવલજ્ઞાન પ્રગટ થયું. દેવેન્દ્રો આવ્યા. સમોસરણની રચના કરી. તેમાં વિરાજમાન થઈ પ્રભુશ્રીએ તો માલકોશ રાગમાં ઉપદેશ દેવો શરૂ કર્યો. તે આ પ્રમાણે :

(રાગ-માલકોશ)

સુણો નેમિજિજ્ઞાંદ સુખકારી રે,

સુખકારી હિતકારી રે સુણો નેમિં

સમવસરણ દેવો વિરચાવે, નર તિરિ દેવ સુહાવે રે;

દેશના ધોષે ભવિજન ખૂંઝે, રસ વૈરાગે જગાવે રે.સુણો ૧

માલવકોશે ઉપદેશ વરસે, ધર્મ અંકુર પ્રગટાવે રે;

ધન ધન તે જિન નયને દેખે, ભક્ત શત્રુ સમ ભાવે રે.સુણો ૨

વિશ્વ વાલેસર ગુણ અલવેસર, દુઃખીયાને તેહ બચાવે રે;

સહુ દુઃખ જાણો પાપનાં કારણ, હિંસા નાચ નચાવે રે.સુણો ૩

ધર્મ નિકેતન ગુણ કેલી સ્વામી, ચિદાનંદ ધન વિશ્રાંતિ રે;

દાન શિયળ તપ ભાવની વૃદ્ધિ, મંગલ નિલયમાં શાંતિ રે.સુણો ૪

ભવ ભવ ભટકી સુખનું સાધન, દુર્લભ મનુ અવતારા રે;
 નેમિકહે સુણો ભવિ દુઃખીયારા, મોક્ષ મારગ હિતકારા રે....સુણો. ૫
 ધર્મ સુગંધ સૌરભથી અન્નણ્યા, દારિદ્ર કીડા બિચારા રે;
 વહેણ ઉપકારીનું ભવિ મન પ્રસરે, જ્ઞાન ગંગા નહાનારા રે....સુણો. ૬
 સમ્યગ્ એવા ભવિ જ્ઞાન પ્રવાહે, નિર્મળ અંતરંગ ધારા રે;
 વિમળાતમ અધ્યાતમ હેતે, કેવળી વચન ઉચ્ચારા રે.....સુણો. ૭
 આ ભવ પરભવ સુખનું સાધન, તત્ત્વત્રયી વર ભથો રે,
 અનુભવ અમૃત ઝાકઝમાળા, આત્મ રમણ ગુણ માથો રે....સુણો. ૮
 વરદત્ત આદે ગણધરો જેના, વિશ્વ મગળમય ધારા રે;
 લલિતસૂરીશ્વર નાથજી તારે, જિતેન્દ્રવિજય જયકારા રે....સુણો. ૯

: ૧૬ :

આ દેશના રૂપી વરસાદ વરસવાથી ધર્મનાં
 ખીજ રોપાયા. ભાવનાના અંકુરા પ્રપુ-
 દ્ધિત બન્યા. મોક્ષનું ફળ લેવા માટે એ ભગવાનની
 છત્રછાયા ભવ્ય જીવોએ સ્વીકારી. અનંત ઉપકારી
 એ પ્રભુના શાસનનો વરદત્ત, નંદિષેણ વિગેરે અઢાર
 હજાર મુનિપુંગવોએ, યક્ષિણી પ્રમુખ ૪૪ હજાર
 આર્યાઓએ, નંદ આદિ એક લાખ ને ૬૯ હજાર
 શ્રાવકોએ, તથા મહાસુવ્રતા વિગેરે શ્રાવિકાઓએ
 આશ્રય લીધો, અને પોતાનું આત્મકલ્યાણ સાધ્યું. આ
 પૃથ્વીતલ ઉપર ભગવાન શ્રી નેમિનાથ સ્વામીએ લગ-
 ભગ સાતસો વર્ષ સુધી વિચરી, ઉત્તમ ચારિત્ર પાળી,

ઉપકાર ધોધ વહાવ્યો. શ્રી કૃષ્ણ વિગેરે મહાન રાજાઓ તો પ્રભુજીના પરમ સેવક બન્યા. શ્રીમતી રાજીલ પણ પ્રભુજીના સ્વહસ્તે શિર ઉપર વાસક્ષેપ લઈ પરમ પવિત્ર સાધ્વી બન્યા. એ પ્રભુનું નવહાથ પ્રમાણ શરીર હતું, અને એક હજાર વર્ષનું આયુષ્ય હતું. એમ એ આદર્શ દંપતીની મુક્તિ થઈ. જ્યાંએઉનો મેળાપ શાશ્વત બન્યો.

આ તીર્થપતિ ભગવંતે શ્રી ગિરનાર મહાતીર્થની ટેકરી ઉપર સહેસાવન નામના મહાન વનમાં ધ્યાન કર્યું. આ તીર્થાધિરાજને શ્રી ઉજ્જયંતશૈલ શિખરના નામથી પણ ઓળખાવાય છે. મહાન તીર્થ શ્રી શત્રુંજયની જ આ ટુંક મનાય છે. એ પ્રભુશ્રીના ચિર સ્મરણ માટે, અને તે પ્રભુજી ત્યાં મોક્ષે પણ ગયા છે તે માટે, ત્યાં મોટા મોટા જિનાલયો બાંધવામાં આવ્યા છે, જે આજે પણ દર્શનીય છે. ત્યાંની સ્પર્શના પણ આપણને પાવન કરે છે; કારણ કે એ તીર્થપતિ દેવાધિદેવનાં દીક્ષા, કેવળજ્ઞાન, અને મોક્ષ એમ ત્રણ કલ્યાણકો ત્યાં થયા છે.

એ તારક તીર્થ જયવંત રહો !

એ શ્રી ગિરનાર મહાતીર્થ વિભૂષણ શ્રી નેમિ જિનેશ્વરનો પણ જય જયકાર હો !!

એ તીર્થ અને એ તીર્થપતિ પ્રભુજી આપણા સૌનું કલ્યાણ કરો !!!

શ્રીજૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ-પુના નં. ૫.

અમારા તરફથી ઑક્ટોબર માસની છેલ્લા

શનિ-રવિવારે પ્રાયઃ પરીક્ષા લેવાશે.

પ્રારંભિક પરીક્ષાનો શિક્ષણક્રમ.

(મૌખિક ગુણ ૧૦૦ અને લેખિત ગુણ ૧૦૦)

(૧) સામાયિક સૂત્રો સંપૂર્ણ. (૨) ૧૬ સતિઓનાં નામ
(૩) ૧૫ તીર્થોનાં નામ. (૪) ચોવીસ તીર્થકરોનાં નામ-લંછન
સહિત (૫) દેવપાલ-એ ચોપડીનો ધ્યાનપૂર્વક અભ્યાસ કરવો. (૬)
ભગવાન મહાવીરસ્વામીજીનું ટૂંક ચરિત્ર. “ વિશ્વવિભૂતિઓ ” માંથી.

પ્રવેશ પરીક્ષાનો શિક્ષણક્રમ.

(પ્રથમ પ્રશ્નપત્ર-ગુણ ૧૦૦)

(૧) નવકાર મંત્રથી જે પ્રતિક્રમણ સંપૂર્ણ અર્થ સહિત.

(૨) નરભવનગર સોદામણ, અને આપ સ્વભાવમાં રે-એ જે
સંજ્ઞાઓનો અભ્યાસ કરવો.

(દ્વિતીય પ્રશ્નપત્ર-ગુણ ૧૦૦)

(૧) શ્રી જયગિરા કિરણાવલી પ્રથમ રશ્મિનો ધ્યાનપૂર્વક અભ્યાસ
કરવો. (૨) ભગવાન શ્રી નેમનાથ તથા શ્રી ઋષભદેવસ્વામીજીનું
ચરિત્ર. શ્રી નેમિજિન પૂજામાંથી પણ પદ્ધત્તમક અભ્યાસ કરવો.

નિગત મંગાવો.

વ્યવસ્થાપક

૧૨૦૪, ઘોલેરોડ, પુના નં. ૫ } જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠ.

શ્રી જયગિરા કિરણાવલી

અમારું આ અપૂર્વ સચિત્ર પ્રકાશન સુધરેલ વિચારવાળાઓ
જરૂર વાંચે તેની અમારી ભલામણ છે. લગભગ છ ફારમનું સંગીન
સંસ્કાર પોષતું સાહિત્ય તુરત મંગાવો. કિંમત. સજ્ઞા રૂપીઓ. વિદ્યા-
પીઠની પ્રવેશ પરીક્ષા તમારા ગામની પાઠશાળાના બાળક-બાળિકાઓ
પાસે અપાવો. વિદ્યાપીઠની પરીક્ષા માટે નેટ એક રૂપીઓ.
એક વાર જરૂર વાંચો.

:: પ્રકાશક ::

અમારાં પ્રકાશનો.

પુબ્ધ

૩૧.આ.પા.

- ૧: શ્રી જૈન વિદ્યાર્થી અંથમાળા : પ્રથમ શ્રેણી : ૩-૦-૦
- ૨: નૂતન સંજ્ઞાય સંગ્રહ : ૭૬ સંજ્ઞાયોને! સંગ્રહ ૦-૬-૦
- ૩: શ્રી સિદ્ધહેમલધુવૃત્તિ : અવચૂરિ પરિષ્કાર સહિત: જે અધ્યાય છપાયા છે. જે અધ્યાયના ૩૧. ૫-૬-૦ સાત અધ્યાયના ૧૭-૮-૦
- ૫: શ્રી જૈન વિદ્યાર્થી અંથમાળા : બીજી શ્રેણી : ૧૦ પુસ્તિકા થશે. ૭ છપાઈ છે. પ્રથમથી ગ્રાહક યનાર માટે અઢી રૂપીઆ ૨-૮-૦
- ૬: ૧૦ શ્રી નેમિજિન-પચકદયાણુક, નવપદ મહાપૂજા : ભેગી ૦-૧૨-૦
- ૭: બાળજીવન અંથાવળી : પ્રથમ શ્રેણી : ૨૦ પુસ્તિકા આવશે. ચાર છપાએલ છે. પ્રથમથી ગ્રાહક યનાર માટે અઢી રૂપીઆ. ૨-૮-૦
- ૮: શ્રી ચૈત્યવંદન સ્તુતિ ચોવીશી : સંસ્કૃત ૦-૬-૦
- ૯: જૈન સમાજનો અભ્યુદય : (પ્રેસમાં) ૧૦: સ્તવનાવલી : ૦-૨-૦
- ૧૨: સકલાઈત સ્તોત્ર : નવી ટીકા : સંસ્કૃત : ચોપડી આકારે. ૦-૬-૦
- ૧૩: પ્રાચીન સ્તવનાવલી : પાકું પુકું : પોકેટ સાઈઝ : દુ કલરમાં કવર પેજ સાથે પ્રાચીન મહર્ષિઓ વિરચિત લગભગ ૧૫૦ સ્તવનોનો સંગ્રહ : ૩૫૨ પેજ. યાત્રાદિમાં અત્યંત ઉપયોગી છે. ૧-૮-૦
- ૧૪: પ્રાચીન ગદ્યુક્તો સંગ્રહ : ૦-૧૧-૦
- ૧૫: શ્રી અમર જૈન વાંચનમાળા : કિરણ (૧) વિશ્વ વિભૂતિઓ ૦-૩-૬
૨ પ્રશ્નોત્તર વાટિકા (પ્રેસમાં)
- ૧૬: અપરાજિત કથાનકમ્ : પ્રતાકાર ૦-૬-૦
- ૧૭: પંડિતપ્રવર શ્રીવીરવિજયજી મ. વિરચિત સ્તવનાવળી ૦-૨-૦
- ૨૧: શ્રી જયગિરા કિરણાવલી : સચિત્ર : પ્રથમ રશ્મિ : પૂનાની શ્રી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન વિદ્યાપીઠે “પ્રવેશ” પરીક્ષા માટે મંજૂર રાખેલ છે. “પ્રવેશ” માટે શિક્ષક ભેગી મંજૂર થયેલ તો તેને માટે નેટ એક રૂપીઆ. દૂક સમયમાં પ્રગટ થશે.
- ૨૨: શ્રી જૈન દર્શન મરાઠી સાહિત્યમાળા : કુસુમ (૧) પ્રાર્થના. (૨) દેવપાલ. “ પ્રારભિક ” પરીક્ષા માટે મંજૂર થયેલ છે.
- ૨૩: The J. E. L. Series. (2) Jain Notion of the Soul. 0-2-0
- ૨૪: પ્રાચીન અર્વાચીન સ્તુતિસંગ્રહ : (પ્રેસમાં)
- ૨૫: ગુણાભ : જૈન બાલ માસિક : દૂક સમયમાં પ્રગટ થશે. વાર્ષિક લવાનમ ૩-૬-૦

વિગત મંગાવો:—શા. ઉમેદચંદ રાયચંદ.

બ્યવ.—શ્રી લખિંધસૂરીશ્વર જૈન અંથમાળા.

મુ. ગારીઆધાર (વાયા દામનમર-સૌરાષ્ટ્ર.)

